

Nasjonale planer

FH001 Barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging

Tidligere FH001 Barn med særskilte behov

Innhold

Innledning.....	2
Om utdanningen.....	2
Overordnet læringsutbytte.....	2
Emneoversikt	4
Emnebeskrivelse.....	4
Emne 1: Etisk grunnemne i oppvekstfag.....	5
Emne 2: Livsmestring	7
Emne 3: Tidlig innsats.....	8
Emne 4: Praksis om særskilt tilrettelegging for barn og unge	10
Emne 5: Fordypning om særskilt tilrettelegging for barn og unge.....	11

Innledning

Tilbudet innen høyere yrkesfaglig utdanning i Norge er mangfoldig og skal være tilpasset samfunnets behov for kompetanse. Høyere yrkesfaglig utdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringsstiltak.

De nasjonale planene for gradsutdanninger i høyere yrkesfaglig utdanning utvikles og vedlikeholdes gjennom nasjonale fagråd.

I henhold til lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven, 2018), fastsettes innhold og bestemmelser for gjennomføring av utdanningene av styret ved den enkelte tilbyder av høyere yrkesfaglig utdanning. De nasjonale planene gir veiledende rammer som skal sikre at høyere yrkesfaglig utdanninger innen samme studieretning holder høy og tilsvarende kvalitet og gir samme kompetanse, uavhengig av fagskole og studiested. I tillegg sikres det at fagskoleutdanningene er på riktig nivå i henhold til Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR). De nasjonale planene er dermed et viktig grunnlag når den enkelte fagskole skal utvikle egne studieplaner som utgjør det faglige grunnlaget for akkreditering av Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning (NOKUT).

Nasjonalt fagråd for fagskoleutdanning i helse og oppvekstfag (NFFHO) har ansvar for godkjenning av nasjonale planer innen helse- og oppvekstfag. Fagrådet skal også bidra til faglig utvikling av høyere yrkesfaglig utdanning på et nasjonalt nivå, samt være et organ for samhandling mellom tilbydere av høyere yrkesfaglig utdanning i helse- og oppvekstfag, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner samt relevante myndigheter.

Denne planen er godkjent av NFFHO, 27.06.2022.

Om utdanningen

Høyere yrkesfaglig utdanning om barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging skal bidra til å styrke studentens fagkompetanse, slik at den som yrkesutøver står bedre rustet til å møte utfordringer i barnehage, skole, SFO og annet barne- og ungdomsarbeid.

Utdanningens målsetning er å utdanne reflekterte yrkesutøvere med høy etisk forståelse i sitt arbeid med barn og unge.

Studenten skal tilegne seg kunnskaper som styrker deres samarbeid med barn og unge, personale og foresatte til beste for enkeltindividet. Utdanningen vektlegger at studentene utvikler en etisk grunnholdning som ivaretar den enkelte sitt behov for tilrettelegging.

Studentenes studieløp og yrkesutøvelse knytter seg til livslang læring i et samfunnsperspektiv. Studiet skal gi en grunnleggende forståelse for viktigheten av det pedagogiske og didaktiske arbeidet i egen yrkesutøvelse

Overordnet læringsutbytte

De overordnede læringsutbyttebeskrivelsene, også kalt O-LUB skal gi uttrykk for hva en kandidat som har gjennomført en høyere yrkesfaglig utdanning skal inneha av kompetanse beskrevet som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, i tråd med nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR), nivå 5.1.

Kunnskap

Kandidaten

- har kunnskap om etikk, livsmestring og tidlig innsats rettet mot barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging som fremmer mestring, utvikling og helhetlig danning
- har kunnskap om barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging og deres opplevelse av å leve i ulike livssituasjoner sett opp mot viktigheten av egen yrkesutøvelse
- har kunnskap om ulike pedagogiske og didaktiske teorier som kan brukes i arbeide med barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging
- forstår viktigheten av egen tilstedeværelse med barn og unges behov for sosialisering og vennskap, og viktigheten av traumbasert omsorg i møtet med barn og unge i risikosituasjoner
- har innsikt i regelverk, lover, forskrifter og andre styringsdokumenter, relevant for barn og unge med særskilte behov for tilrettelegging
- har kjennskap til hvordan ulike virksomheter innen oppvekstsektoren tilrettelegger til det beste for enkeltindividet
- kan oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap om barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging

Ferdigheter

Kandidaten

- kan anvende kunnskap om barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging
- kan anvende ulike pedagogiske- og didaktiske metoder for å planlegge, gjennomføre og evaluere for barn og unges helhetlige utvikling
- kan finne informasjon og fagstoff knyttet til ulike problemstillinger for barn og unge med behov for tilrettelegging, for å fremme opplevelsen av inkludering og livsmestring
- Kan bistå i observasjoner og kartlegging av barn og unge i sårbare og utsatte livssituasjoner og i samarbeid med pedagogisk ansvarlig identifisere behov for tiltak til det beste for enkeltindividet

Generell kompetanse

Kandidaten

- har forståelse for etiske prinsipper, utfordringer og dilemmaer i yrkesutøvelsen, reflekterer over egen praksis, holdninger og verdier i møte med barn og unge med behov for særskilte tilrettelegging og deres foresatte
- har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at yrkesutøvelsen ivaretar barn og unges identitet og behov for omsorg og inkludering
- kan utføre arbeid som fremmer barn og unges identitet og motvirker opplevelsen av utenforskap
- Kan gjennom observasjon, refleksjon og dialog bidra til å utvikle tiltak for barn og unge med særskilt behov for tilrettelegging.

- Kan bygge relasjoner med kollegaer, foresatte, barn og unge samt andre yrkesgrupper, profesjonelt og faglig, for å fremme inkludering, livsmestring og tidlig innsats
- kan utføre det pedagogiske arbeidet etter utvalgte målgruppers behov

Emneoversikt

Emnenavn	Studiepoeng
Emne 1: Etisk grunnemne i oppvekstfag	10
Emne 2: Livsmestring	14
Emne 3: Tidlig innsats	14
Emne 4: Praksis om særskilt tilrettelegging for barn og unge	12
Emne 5: Fordypning om særskilt tilrettelegging for barn og unge	10
Totalt	60

Emnebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsene på emnenivå (E-LUB) i denne planen er ikke utfyllende og må betraktes som veiledende. Det er opp til den enkelte fagskole å utvikle dekkende E-LUB som også ivaretar egenart og lokale faktorer gjennom egne studieplaner. Det er også viktig at E-LUBer samlet bygger opp mot de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene. Det kan innebære at O-LUBer må tilpasses i henhold til dette. Den enkelte fagskole går årlig gjennom E-LUB i sine studieplaner i tråd med egne kvalitetssikringsrutiner.

Emne 1: Etisk grunnemne i oppvekstfag

Det innledende emnet er et fellesemne for oppvekstfagutdanningene. Hensikten med emnet er å gi studenten en god innføring og grunnleggende kunnskap knyttet til oppvekstfag. Det skal legges vekt på studiemetoder og studieteknikk tilpasset nivå for høyere yrkesfaglig utdanning. Emnet tar og for seg hva som kan påvirke barnesynet, både i samfunnet og for enkeltmennesket. Studenten får en innføring i pedagogikk og didaktikk med tilhørende begreper og deres betydning. Etikken fremstilles som sentral og er gjennomgående i hele emnet.

Emne	Studiepoeng
Etisk grunnemne i oppvekstfag	10 studiepoeng
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan gjennom ulike studiemetoder oppdatere sin yrkesfaglige kunnskap • har innsikt i regelverk, lover, forskrifter og andre styringsdokumenter, relevant for det etiske grunnemnet • har kunnskap om pedagogiske begreper, didaktiske prosesser og andre verktøy som anvendes i arbeidet med barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging • forstår egen yrkesetisk betydning i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv knyttet til barnesyn 	
<p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for yrkesetiske problemstillinger • kan bidra med faglig kunnskap inn i dialogen knyttet til ulike problemstillinger på egen arbeidsplass • kan ta i bruk ulike pedagogiske og didaktiske verktøy 	
<p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for aktuelle yrkesetiske verdier og holdninger • har forståelse for viktigheten av å skape relasjoner med enkeltindivider • kan utvikle og tilpasse egen yrkesutøvelse knyttet til pedagogiske metoder og didaktiske verktøy 	

Sentrale tema

1a. Studiemetoder og studieteknikk

- Aktiv læring
- Progresjon
- Kritisk tenking og refleksjon
- Etisk grunnsyn

1b. Barnesyn i stadig endring

- Holdninger og verdisyn
- Ulike styringsdokumenter
- Profesjonsetikk/yrkesetikk
- Forskning og utvikling
- Pedagogiske diskurser

1c. Pedagogikk og didaktikk

- Pedagogisk virksomhet
- Observasjon- og observasjonsmetoder
- Pedagogisk dokumentasjon og ulike pedagogiske verktøy
- Mestring
- Danning
- Relasjoner

Emne 2: Livsmestring

Emnet skal bidra til en etisk forståelse for viktigheten av å oppleve livsmestring. Emnet skal ta for seg viktigheten av at enkeltindividet opplever inkludering og kunne bidra inn i arbeidet for å motvirke utenforskap for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging. Emnet skal vise til de ulike etiske utfordringene knyttet til identitet, samt hvilken betydning identitet har for selvet. Emnet skal vise til viktigheten av å skape gode relasjoner i yrkesutøvelsen knyttet til livsmestring, identitet, utenforskap og inkludering.

Emne	Studiepoeng
Livsmestring	14 studiepoeng
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap og forståelse om viktigheten av at enkeltindividet opplever inkludering • har innsikt om betydningen av livsmestring • har kunnskap om de ulike etiske utfordringer knyttet til identitet, samt forståelse for hvilken betydning dette har for selvet • kan reflektere over viktigheten av opplevelsen av å høre til for enkeltindividet 	
<p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan vise til observasjoner og igangsette tiltak i samarbeid med kollegaer og fagmiljøer for å sikre en inkluderende hverdag • kan anerkjenne viktigheten av livsmestring som grunnleggende bidrag inn til barn og unges følelse av egenverd og trivsel • kan anvende etiske retningslinjer og verdisyn i arbeidet med barn og unges identitet • kan bidra med faglig kunnskap i arbeidet for å motvirke opplevelsen av utenforskap 	
<p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for innholdet i begrepene inkludering, livsmestring, identitet, og utenforskap for barn og unge • kan skape relasjoner med barn, unge, foresatte, kollegaer og andre yrkesgrupper • har utviklet en etisk grunnholdning knyttet til livsmestring for barn og unge med fokus på inkludering, identitet og utenforskap 	

<ul style="list-style-type: none"> • har forståelse av enkeltindividets behov for inkludering og tilhørighet, og kunne anvende dette inn mot egen profesjon
Sentrale tema
Inkludering Livsmestring Identitet Utenforskap

Emne 3: Tidlig innsats

Emnet skal vise til viktigheten av ulike faktorer knyttet til barn og unges helhetlige utvikling. Emnet skal bidra til kunnskap om de ulike måtene barn og unge kan leve i, og oppleve krise. Emnet skal understreke viktigheten av studentens egen tilstedeværelse, og hvilken betydning dette kan ha for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging i ulike livssituasjoner. Emnet skal og vise til ulike lovverk som kan være relevant inn mot tidlig innsats. Emnet skal bidra til økt forståelse for viktigheten av observasjoner og tilrettelegging for enkeltindividet.

Emne	Studiepoeng
Tidlig innsats	14 studiepoeng
Læringsutbytte	
Kunnskaper Studenten <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om betydningen av tidlig innsats og verdien av dette • har kunnskap om lover og rettigheter for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging, og viktigheten av tverretattlig og tværfaglig samarbeid. • har forståelse for viktigheten av egen tilstedeværelse i arbeidet med barn og unge i risikosituasjoner. • kan reflektere over viktigheten av vennskap og sosialisering sett opp mot barn og unges helhetlige utvikling • har kunnskap om ulike måter barn og unge kan leve i, og oppleve krise. • forstår behovet for og viktigheten av observasjoner og tilrettelegging for enkeltindividet 	
Ferdigheter Studenten <ul style="list-style-type: none"> • kan finne og anvende fagkunnskap om tidlig innsats for enkeltindividet • kan anvende relevante lover, forskrifter og styringsdokumenter i arbeidet med barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging 	

- kunne anvende egen tilstedeværelse til det beste for ulike enkeltindivider
- kan finne informasjon som er relevant i det daglige arbeidet med barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging
- kan anvende kunnskap om barn og unge i krise til det beste for enkeltindividet
- kan anvende ulike observasjoner på en hensiktsmessig måte i arbeidet med barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging

Generell kompetanse

Studenten

- har utviklet en etisk grunnholdning i sitt møte med andre mennesker.
- har forståelse for innholdet i begrepet tidlig innsats
- har forståelse for og kan bruke ulike pedagogiske metoder og verktøy i det daglige arbeidet med barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging
- kunne bruke sin kompetanse om traumbasert omsorg i møte med barn og unge i ulike kriser
- har utviklet en etisk grunnholdning for barn og unge med fokus på tidlig innsats

Sentrale tema

3a. Tidlig innsats

- Rettigheter og lover for barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging og deres familier
- Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid
- Barn og unge i risikosituasjoner
- Post-migrasjon
- Vennskap/sosialisering
- Barn og unges helhetlige utvikling

3b. Barn i krise

- Barn og unge som pårørende
- Traumbasert omsorg
- Omsorgssvikt
- Seksuelle overgrep
- Alvorlig syke barn

3c. Barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging

- Barn og unge med sammensatte vansker
- Barn og unge med funksjonsnedsettelse
- Språkvansker
- Synshemning
- Hørselshemning
- Autismespekteret
- ADHD/ADD
- Tourettes
- Kroniske sykdommer

Emne 4: Praksis om særskilt tilrettelegging for barn og unge

Praksis gjennomføres som utplassering eller som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass innen fagfeltet. Praksis skal ha en varighet på minimum 10 uker, utplassering skal dessuten ha et omfang på minimum 225 timer. Utviklingsarbeid på egen arbeidsplass består i å forberede, planlegge, gjennomføre og evaluere et forbedringsarbeid knyttet til sentrale tema i utdanningen. Alle studenter i praksis, både utplassering og utviklingsarbeid på egen arbeidsplass skal ha veiledning i praksisperioden. Praksis kan gjennomføres som et sammenhengende emne, eller fordeles utover i studieløpet.

Emne	Studiepoeng
Praksis om særskilt tilrettelegging for barn og unge	12 studiepoeng
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om betydningen av livsmestring og tidlig innsats, og hvilke betydning dette har i arbeidet med barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging • har kunnskap om pedagogiske verktøy for observasjon, planlegging og dokumentasjon som kan anvendes i praksis • har kunnskap om forskjellige relevante samarbeidspartnere, og hvordan disse kan benyttes til det beste for enkeltindividet • har innsikt i relevant lovverk og styringsdokumenter knyttet til praksisstedet 	
<p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende kunnskap om livsmestring og tidlig innsats og hvilke betydning dette har i arbeidet med barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging • kan anvende relevante pedagogiske verktøy for observasjon, planlegging, og dokumentasjon som kan anvendes i praksis • kan anvende kunnskap om kommunikasjon og veiledning i møte med ulike individer knyttet til praksisstedet • kan finne informasjon og fagstoff som er relevant i arbeidet med barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging 	
<p>Generell kompetanse</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for ulike yrkesetiske prinsipper i arbeidet med barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging • har utviklet en etisk grunnholdning i møte med enkeltindividet 	

- kan skape relasjoner, inkludere og samarbeide med barn, ungdom, foreldre, kollegaer og eventuelt andre ressurspersoner
- kan bidra inn i ulike arbeidsmetoder for barn og unge gjennom kunnskapsdeling, veiledning og etisk refleksjon i praksis

Emne 5: Fordypning om særskilt tilrettelegging for barn og unge

Studenten skal skrive en fordypningsoppgave ut fra selvvalgt tema og problemstilling, og med utgangspunkt i overordnet læringsutbytte for utdanningen. Studenten skal vise evne til å anvende relevant teori og erfaringer fra egen yrkesutøvelse til å drøfte den aktuelle problemstillingen. Studenten skal ha tilbud om veiledning knyttet til arbeidet med fordypningsoppgaven.

Emne	Studiepoeng
Fordypning om særskilt tilrettelegging for barn og unge	10 studiepoeng
Læringsutbytte	
<p>Kunnskaper</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan oppdatere sin kunnskap innenfor et selvvalgt fordypningstema innenfor oppvekstfaget • barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging • har kunnskap av betydningen av sitt mandat i egen yrkesutøvelse • har innsikt i lover, forskrifter og planverk som er relevant for fordypningen • har kjennskap til egen yrkesgruppes betydning i oppvekstsektoren 	
<p>Ferdigheter</p> <p>Studenten</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende sin kunnskap innenfor et selvvalgt fordypningstema innenfor oppvekstfaget – Barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging • har kunnskap om betydningen av tidlig innsats og verdien av dette • kan anvende lover, forskrifter og planverk som er relevant for fordypningsarbeidet • kan ut fra valgte tema, kunne bruke fagkunnskaper til det beste for enkeltindividet • kan finne informasjon og fagstoff fra oppvekstområdet som er relevant for fordypningsoppgavens problemstilling • forstår egen yrkesgruppes rolle i et oppvekstperspektiv og kan drøfte sammenhengen mellom teorier om barn og unge med behov for særskilt tilrettelegging og praksis 	

Generell kompetanse

Studenten

- har utviklet en etisk grunnholdning og har forståelse for barn og unges behov innen oppvekstfaget
- har forståelse for yrkesetiske prinsipper i sitt arbeid med barn og unge med behov for særskilte tilrettelegging
- har forståelse for yrkesetiske prinsipper knyttet til dokumentasjon, personvern og anonymisering i oppgaveskriving